

Практикум

Мова ділових документів теж має бути літературною

«Діло» - 1993, № 69, - с. 11.

Варто ознайомитися з підписками офіційних документів України або переглянути газетні публікації на економічну тематику, щоб переконатись, скільки русизмів тут ажито.

Для прикладу розглянемо заголовок Декрету Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 року № 48-93 "Про порядок використання прибутку державних підприємств, установ і організацій". Слово "установ" тут треба розуміти як "закладів".

Чи, скажімо, Указ Президента України від 12 червня 1993 року "Про заходи щодо скорочення готівкового обігу". У листі ж голови Правління Національного банку України В. Ющенка від 28 травня 1993 року йдеться про "Порядок організа-

ції готівкового обороту". Правильно, звичайно, буде "готівковий обіг".

Краще було б, якби "Інструкція про склад коштів, що направлені на споживання" (затверджена Мінстатом України 22 лютого 1993 року № 31 за погодженням з іншими міністерствами та НБУ) називалась "Інструкцією про склад коштів, спрямованих на споживання".

У багатьох документах зустрічаємо:
розхід - замість видаток, вибуло;
розхідний касовий ордер - замість видатковий касовий ордер;
прихід - замість прибуток, надійшло;
прихідний касовий ордер - замість прибутковий касовий ордер;
відмітка - замість позначка тощо.

Як не прикро, але цей перелік можна було б продовжити.

Хотілося б звернути увагу економістів, журналістів та фахівців-філологів на необхідність створення "Українського економічного словника" чи "Словника українських економічних термінів" та використання економічних термінів в офіційних документах, газетах.

Якщо хочемо бути державним народом, мусимо вживати власні, а не запозичені слова і ви-
слови.

Василь ДЕРІЙ.

Кандидат економічних наук.

Доцент кафедри бухгалтерського обліку і аналізу у підприємствах АПК Тернопільського інституту народного господарства.

Перша спроба

Збірник статей «Сміх проти терору» Петра Сороки — чи не перша в українській критичній думці спроба оглядового аналізу анти-тоталітарного гумору і сатири наших письменників ХХ століття. Ґрунтовно вивчаючи «сміхологію» українських класиків, дослідник намагається зрозуміти сам і донести до читачів дух радянського «скотинячого двору», який міг змести людину за найменший натяк на прообрази Д.Оруела. На думку П.Сороки, тоталітаризм проявляв войовничу нетерпимість не тільки до сатиричних випадків, а навіть і до безневинної лютливості на побутовому рівні.

Сміх проти терору і терор проти сміху

кої ласки» ясновельможних московських правителів та їх місцевих посіпак, забуваючи про «імперіалістів» і «націоналістів» і мало дивуючись «несунам», «неробам», «п'яничкам» і т.п.

У статті «Нотатки до історії українського сміху» автор дає короткий виклад історії українського гумору останнього століття. Побіжно згадується ім'я патріарха гумору Остапа Вишні, детальніше аналізується гумор в

Швейка, який часто потрапляє в курйозні ситуації і завжди якось виплутується з них за допомогою гострого або дотепного слова. До честі Петра Сороки скажу, що саме він відкрив і продовжує популяризувати для широкого загалу в Україні Штіфа і його «хрещених батьків» — гумориста Стефана Федчука та художника Якова Майданника.

Добре відгукується критик і про Едварда Козака (ЕКО), Миколу

Тернопіль вечірній - 1995, - 64 вересня, то-с.5
вною силою висміювати тоталітарну систему на батьківщині. Стаття «У світлі сміху» присвячена засобам гумористично-сатиричного зображення дійсності в романі Уласа Самчука «Волинь». Критик відзначає, що до добродушного кепкування славний волиняк вдається там, де йдеться про людей праці, щирих і чесних, безкорисливих і мудрих селян. Сатира ж стає надійною зброєю письменника, коли мова заходить про вірних товаришів і переквертів.

який осідлав імперію, пхнув на неї всі підземні сили». Ось у чому головна причина замовчування імені видатного українського прозаїка, який розгадав природу більшовизму.

Праця Петра Сороки не претендує на вичерпний аналіз творчості українських сатириків і гумористів. У підзаголовку так і сказано: «Нотатки...» Проте, дуже сподіваємося, що з-під пера дослідника вийдуть окремі серйозні монографії, початок яким дали статті, вміщені у збірнику.

Василь ДЕРІЙ,
член літературно-просвітницького об'єднання «Галицько-